eISSN: 2524-0072

2022 36

Електронний журнал

ГЕЛЬВЕТИКА

ЕКОНОМІКА та СУСПІЛЬСТВО

№ 36 (2022): Економіка та суспільство

ЕКОНОМІКА

ВПЛИВ ФАКТОРІВ ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА ВИБІР ЕФЕКТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ КОМПАНІЙ

Віолета Алхімова
Переглядів статті: 315 | Завантажень PDF: 733

PDF

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ АПК НА БІОПАЛИВО

Ярослав Гонтарук, Ганна Шевчук
Переглядів статті: 421 | Завантажень PDF: 364

PDF

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ФРАНЧАЙЗИНГОВИХ МЕРЕЖ

Марта Данилович-Кропивницька
Переглядів статті: 280 | Завантажень PDF: 328

PDF

ЛОГІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК РУШІЙНА СИЛА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Наталя Мігай
Переглядів статті: 345 | Завантажень PDF: 371

PDF

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Людмила Пронько
Переглядів статті: 819 | Завантажень PDF: 182

PDF

ГЛОБАЛЬНИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ VUCA, SPOD, DEST ТА BANI СВІТУ

Юлія Чалюк

Переглядів статті: 822 | Завантажень PDF: 1136

PDF

ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ВИРОБНИЧИХ РЕСУРСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ДІАГНОСТИКИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Олександр Ємельянов, Тетяна Петрушка, Анастасія Симак

Переглядів статті: 582 | Завантажень PDF: 277

PDF

РОЗБУДОВА ТЕРИТОРІЙ ПРІОРИТЕТНОГО РОЗВИТКУ: МЕТОДИЧНИЙ КОНЦЕПТ

Наталія Мартинович, Павло Лешенко

Переглядів статті: 247 | Завантажень PDF: 185

PDF

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Олег Попик

Переглядів статті: 276 | Завантажень PDF: 209

PDF

АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Надія Проскурніна, Світлана Бестужева, Вікторія Козуб

Переглядів статті: 598 | Завантажень PDF: 539

PDF

ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗЕД МІКРОРІВНЯ

Наталія Шупрудько
Переглядів статті: 305 | Завантажень PDF: 390

PDF

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

ЗМІСТ СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ: ОБЛІКОВИЙ АСПЕКТ

Ірина Мельничук, Оксана Лопатовська
Переглядів статті: 246 | Завантажень PDF: 147

PDF

ІТ-ТЕХНОЛОГІЇ В РОЗВИТКУ ОБЛІКОВОЇ МЕТОДОЛОГІЇ

Олеся Лемішовська, Вадим Ходоровський
Переглядів статті: 315 | Завантажень PDF: 344

PDF

ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН В АУДИТІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ

Соломія Бабінська
Переглядів статті: 352 | Завантажень PDF: 407

PDF

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Сергій Гаркуша
Переглядів статті: 254 | Завантажень PDF: 178

PDF

ОБЛІК ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Тамара Гуренко
Переглядів статті: 652 | Завантажень PDF: 703

PDF

ЕЛЕКТРОННІ ЛІКАРНЯНІ: ОБЛІКОВО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Інна Копчикова
Переглядів статті: 231 | Завантажень PDF: 157

PDF

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Юлія Романовська, Марина Складанюк
Переглядів статті: 633 | Завантажень PDF: 829

PDF

АНАЛІЗ КРЕДИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ

Світлана Черкасова, Любов Медвідь, Наталія Міценко
Переглядів статті: 733 | Завантажень PDF: 829

PDF

РОЗВИТОК НЕОБАНКІВ В УКРАЇНІ

Олеся Іршак, Ольга Творидло
Переглядів статті: 684 | Завантажень PDF: 967

PDF

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ВИДАТКІВ БЮДЖЕТУ НА РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Ганна Коцюрубенко, Тетяна Кир'язова
Переглядів статті: 294 | Завантажень PDF: 220

PDF

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА АТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»

Марта Ливдар, Ольга Чубка, Діана Фітяк
Переглядів статті: 442 | Завантажень PDF: 758

PDF

АНАЛІЗ ПРОЦЕНТНИХ ТА КОМІСІЙНИХ ДОХОДІВ БАНКІВСЬКОЇ УСТАНОВИ

Ірина Сисоєнко, Дмитро Карлюка
Переглядів статті: 443 | Завантажень PDF: 555

PDF

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ПЕРЕМІЩЕННЯМ ТОВАРІВ І ОСОБИСТИХ РЕЧЕЙ ПАСАЖИРІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Надія Головай
Переглядів статті: 242 | Завантажень PDF: 217

PDF

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОДАТОК ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Наталя Ярошевич, Андрій Якимів
Переглядів статті: 304 | Завантажень PDF: 419

PDF

МЕНЕДЖМЕНТ

ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ОПТИМАЛЬНОГО ПЗ ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЗАСОБАМИ БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

Анжеліка Азарова, Юлія Міронова, Ярослав Остапчук
Переглядів статті: 234 | Завантажень PDF: 195

PDF

ЗАСТОСУВАННЯ ГРЕЙДИНГОВОЇ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ В DIGITAL-АГЕНЦІЇ

Аліса Крамаренко, Марія Вишневська
Переглядів статті: 605 | Завантажень PDF: 545

PDF

МАТЕМАТИЧНА ТА СТРУКТУРНА МОДЕЛІ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ

Анжеліка Азарова, Володимир Пугач, Владислав Скомаровський
Переглядів статті: 272 | Завантажень PDF: 173

PDF

РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Вікторія Артюшок
Переглядів статті: 338 | Завантажень PDF: 302

PDF

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ЯК ОДИН ІЗ ЕТАПІВ ВЕДЕННЯ ВЛАСНОЇ СПРАВИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я)

Аліна Бричко
Переглядів статті: 628 | Завантажень PDF: 254

PDF (English)

ЦИФРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ РОЗВИТКУ БРЕНДУ РОБОТОДАВЦЯ

Ірина Варіс, Оксана Кравчук, Катерина Спіріна
Переглядів статті: 526 | Завантажень PDF: 541

PDF

АНАЛІЗ МОТИВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО КОМПЛЕКСУ «ГЕОРГ ПАРК»

Ганна Єремія, Микола Цепенда
Переглядів статті: 254 | Завантажень PDF: 289

PDF

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА БІОГАЗУ ТА БІОЕТАНОЛУ НА СПИРТОВИХ ЗАВОДАХ

Ірина Фурман
Переглядів статті: 230 | Завантажень PDF: 237

PDF

МАРКЕТИНГ

АКТИВІЗАЦІЯ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА РИНКУ ДРІЖДЖІВ

Наталія Косар, Наталі Кузьо, Наталія Питуляк
Переглядів статті: 314 | Завантажень PDF: 218

PDF

ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РЕКЛАМНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ У ПРОТИДІЇ ПОШИРЕННЮ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Ігор Кулиняк, Галина Копець, Ірина Гарасюк
Переглядів статті: 273 | Завантажень PDF: 172

PDF

РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ

Людмила Ярош-Дмитренко
Переглядів статті: 423 | Завантажень PDF: 341

PDF

ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лариса Карпенко
Переглядів статті: 320 | Завантажень PDF: 265

PDF

ОСОБЛИВОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ КОМПАНІЙ АЗІЙСЬКОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТА ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ

Тетяна Сабецька
Переглядів статті: 196 | Завантажень PDF: 107

PDF

ТУРИЗМ

ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: ДОСВІД УКРАЇНИ

Юлія Дащук, Людмила Матвійчук
Переглядів статті: 294 | Завантажень PDF: 287

PDF

РЕМЕСЛА ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ

Мар'яна Сеньків, Романа Мох
Переглядів статті: 216 | Завантажень PDF: 346

PDF

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ

Раїса Кожухівська
Переглядів статті: 178 | Завантажень PDF: 142

PDF

ВПРОВАДЖЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ ІДЕОЛОГІЇ У КРАЄЗНАВЧО-ЕКСКУРСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ У 20-Х РОКАХ XX СТ.

Андрій Нагірняк
Переглядів статті: 202 | Завантажень PDF: 132

PDF

ОРГАНІЗАЦІЙНІ КОМПОНЕНТИ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ ВІТЧИЗНЯНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Сергій Цвілий, Тетяна Куклiна, Олена Жилко
Переглядів статті: 165 | Завантажень PDF: 128

PDF

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Анна Сидорук, Галина Омельяненко
Переглядів статті: 228 | Завантажень PDF: 228

PDF

ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Світлана Бортнік

Переглядів статті: 1085 | Завантажень PDF: 2590

PDF

ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННА СПРАВА

ДОСВІД СТВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ АЛЬЯНСІВ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ

Ольга Шикіна, Яніслава Гончаренко, Ілона Ремігайло

Переглядів статті: 200 | Завантажень PDF: 208

PDF

АВТОМАТИЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Людмила Нещадим, Світлана Тимчук

Переглядів статті: 283 | Завантажень PDF: 289

PDF

ПОКРАЩЕННЯ ПРОЦЕСУ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ШЛЯХОМ ПРОСУВАННЯ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВА РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ЧЕРЕЗ ІНТЕРНЕТ

Валентина Постова

Переглядів статті: 327 | Завантажень PDF: 282

PDF

DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-36

УДК 332.122:330.322

РОЗБУДОВА ТЕРИТОРІЙ ПРІОРИТЕТНОГО РОЗВИТКУ: МЕТОДИЧНИЙ КОНЦЕПТ

DEVELOPMENT OF PRIORITY DEVELOPMENT TERRITORIES: METHODOLOGICAL CONCEPT

Мартинович Наталія Олександрівна
кандидат економічних наук, доцент,
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-9884-6052

Лешенко Павло Андрійович
кандидат економічних наук,
Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень
імені В.К. Мамутова Національної академії наук України»
ORCID: https://orcid.org/ 0000-0001-6455-6831

Martynovych Nataly, Lyashenko Pavlo
State Institution "V.K. Mamutov Institute of Economic and Legal Research
National Academy of Sciences of Ukraine"

Україна сьогодні перебуває у центрі уваги всього світу. Російська агресія, спричинивши руйнацію виробничої, соціальної, транспортної, інженерної, туристичної, економічної та ін. інфраструктури створює додаткові виклики на вирішення яких необхідно спрямувати зусилля науковців та пересічних громадян. Відродження мирного життя, в тому числі ґрунтується на соціально-економічному зростанні країни, прискорення якого забезпечується активізацією підприємництва на засадах його інвестування. Стаття присвячена актуальним питанням розбудови територій пріоритетного розвитку. Проаналізовано та систематизовано методичний базис розбудова територій пріоритетного розвитку. Окреслено ключові прорахунки та надбання попереднього вітчизняного досвіду. Запропоновано авторське бачення, щодо тлумачення розбудови ТПР. Сформовано концепт методичного забезпечення розбудови ТПР.

Ключові слова: інвестиції, спеціальний економічний режим, спеціальний правовий режим, території пріоритетного розвитку, розбудова територій пріоритетного розвитку.

Ukraine today is in the center of attention of the whole world. Russian aggression, which entailed the destruction of industrial, social, transport, engineering, tourism, economic and other infrastructure, creates additional challenges, the solution of which requires the efforts of state and local authorities, scientists, businesses and ordinary citizens. The revival of peaceful life, among other things, is based on the socio-economic growth of the country, the acceleration of which is ensured by the activation of entrepreneurship based on its investment. thus, the purpose of the article is to develop methodological approaches to the development of areas of priority development. The theoretical and methodological basis of the study was the fundamental provisions on economic theory, regional economics, distribution of productive forces, regional management, scientific works of domestic and foreign scientists concerning priority development areas. To achieve this goal, a comprehensive and systematic approach was used, methods of logical, statistical analysis, scientific generalization, induction, deduction, systematization, on the basis of which the theoretical and methodological basis for the formation of territories of priority development was analyzed and structured. The key miscalculations and developments of the previous domestic experience are indicated. The author's vision regarding the interpretation of the development of the TPR is proposed. The concept of methodological support for the development of TPR has been formed. The presented results of the study, carried out within the framework of the state theme "Development of territories of priority development in conditions of armed conflict: assessment of effectiveness and efficiency" form the basis of methodological recommendations for assessing the economic and social results of the development of territories of priority development. The practical value of the results obtained lies in the fact that they are the basis for making managerial decisions in the development of national and regional strategies and programs for the socio-economic development of regions. The results presented for consideration are recommended to scientists, government officials, industry associations, university professors, graduate students, and students.

Keywords: investments, special economic and legal regime, territories of priority development, formation of territories of priority development.

© Мартинович Н.О., Лешенко П.А.

Постановка проблеми. Збройний конфлікт України з Росією спричинив фінансову, економічну, торгову кризи, що призвело до падіння виробництва, продажу товарів й послуг, завдавши тим самим тяжкого удару по економічному сектору країни, наслідки якого в перспективі ще доведеться оцінити фахівцям та науковцям. У зв'язку з цим особливої актуальності для економіки набуває пошук шляхів та механізмів реформування регіональних економічних систем, визначення перспектив диверсифікації регіональної економіки. В числі дієвих інструментів подолання зазначених проблем справедливо вважати застосування особливого економіко-правового режиму – розбудови територій пріоритетного розвитку, що сприяють створенню нових робочих місць, формуванню належного рівня та динаміки заробітної плати, доходів місцевих бюджетів, а зрештою – соціально-економічній стабільності та незалежності України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти регіонального розвитку та проблеми розбудови територій пріоритетного розвитку знайшли своє відображення у працях зарубіжних та вітчизняних вчених. Так інституціонально-теоретичні основи введення спеціальних режимів господарювання розкрито у дослідженнях Т. Веблена [1], Дж. Ходжсона [2], Дж. О'Доннелла и П. Шмиттера [3], Р. Кеохейна и Дж. Найа [4], А. Стейнома [5], О. Янга [6] та ін. Серед українських вчених варто відмітити роботи В. Устименко, О. Зельдіної, О. Гостєвої, В. Гришко [7], які досліджували території пріоритетного розвитку в якості інструменту вирішення соціально-економічних проблем Донецької та Луганської областей.

Питання теорії та практики спеціальних режимів господарювання на теренах пріоритетного розвитку Донбасу розкрито у працях В. Ляшенко, А. Толмачевої [8], І. Заблодської [9]. Результативність та ефективність територій пріоритетного розвитку України відображено в наробках В. Кузьменко, Л. Кузнецової [11], О. Єгорової [11], а О. Чмир, В. Пили, В. Хілько [12] окреслили перспективи подальшого розвитку СЕЗ і ТПР.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на солідність та всебічність проведених досліджень, до теперішнього часу залишаються не вирішеними ряд питань теоретично-методичної та прикладної спрямованості. Узагальнення наукового доробку вітчизняних та зарубіжних вчених присвячених дослідженням регіонального розвитку дозволяє стверджувати, що сучасний теоретичний базис характеризується змішанням категорій у рамках цієї теми через існування різних родових понять. Серед найрозповсюдженіших термінів зустрічаються ВЕЗ (вільні економічні зони), ОЕЗ (особові економічні зони), ОЗ (офшорні зони), КЕЗ (комплексні економічні зони), ТВТ (території вільної торгівлі), ТПР (території пріоритетного розвитку) та інші. Не зважаючи на таке різноманіття термінів, переважна більшість сучасних науковців говорять про території з особовим податковим та інвестиційним режимами. А відтак виникає необхідність в уточненні поняття ТПР з огляду на сучасні реалії та попередній досвід розбудови територій пріоритетного розвитку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). З огляду на сказане мета дослідження полягає у розробці методичних підходів до розбудови територій пріоритетного розвитку. До основних завдань, які було поставлено і розв'язано віднесли: систематизацію методичного базису розбудови територій пріоритетного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнення попереднього досвіду розбудови ТПР в Україні, дозволило встановити, що в період їх формування було допущено ряд системних організаційних, правових, фінансових, підприємницьких прорахунків, які призвели до уповільнення їх розбудови. Однією з таких причин стала в тому числі слабка розвиненість методичного забезпечення розбудови ТПР, що не дозволило ефективно спланувати, організувати, змотивувати, зкоординувати та проконтролювати дії уряду, інвесторів, підприємців тощо.

Перш за все варто зазначити, що розбудова в буквальному сенсі означає зміни матерії та свідомості, універсальних властивостей, загальних принципів пояснення історії природи, суспільства і пізнання [13].

Сучасне розуміння категорії «розбудова» має два підходи: еволюційний та революційний. Якщо необхідно підкреслити поступовість та характер кількісних змін, то говорять про еволюційну розбудову, яка в перекладі з латинської evolutio означає «розгортання». Революційна розбудова (від латинської revolutio «поворот, переворот, перетворення») передбачає швидкі переважно якісні і кардинальні зміни. В нашому випадку мова йдеться про еволюційно-революційний розвиток, який спрямовано одночасно на покращення кількісно-якісних показників задля розбудову розширеного відтворення та поступових якісних й структурних позитивних

змін економіки, продуктивних сил, освіти, науки, культури, рівня та якості життя населення, людського капіталу тощо [14]. Відтак, під розбудовою ТПР в дослідженні розуміється комплекс заходів, що забезпечують динамічний рух, від одного стану до іншого, внаслідок чого виникає нове якісне та кількісне становище ТПР (Складено авторами).

Успіх розбудови ТПР майбутнього періоду обумовлюється великою кількістю змінних та факторів, у числі яких дієвість та універсальність методичного забезпечення, під яким в роботі розуміється сукупність методів, прийомів, форм створення оптимальної системи організаційного, інформаційного забезпечення необхідного для ефективної розбудови ТПР в рамках певного часу (Складено авторами).

Мета формування методичного забезпечення ТПР полягає у визначенні поточного стану соціально-економічного розвитку території й перспектив подальшого розвитку та створення підґрунтя для розробки і корегування існуючих положень регіональної політики держави і кожного окремого регіону. Дієве, універсальне методичне забезпечення розбудови ТПР дає можливість не тільки виявити проблеми та недоліки у процедурі залучення інвестицій, причин, що струмують цій процес, а також виявити ризики, що впливають на інвестиційну привабливість, дозволяє скорегувати дії органів місцевої, державної влади тощо.

Не можна сказати, що до теперішнього часу в Україні відсутні методичні напрацювання в цьому напрямі, навпаки, сучасна нормативна та наукова бази мають у своєму арсенали достатню кількість різних методик, вдосконалення та поєднання яких сприятиме формуванню оптимальної системи організаційного, інформаційного та іншого забезпечення необхідного для ефективної розбудови ТПР.

Так зокрема, Інститутом вільних економічних зон розроблено власну методику і систему показників, щодо ефективності застосування таких інструментів для розвитку економіки, як ТПР в Україні. Однак дана методика не представлена широкому загалу, що унеможливлює формування ґрунтовних висновків відносно її продуктивності. З огляду на зазначені П. Климца запропонований Інститутом аналіз показників діяльності ТПР ґрунтується на отриманих від МЕРТ (Міністерство економічного розвитку та торгівлі) показниках діяльності за 1997–2010 роки та показниках, що містяться у статистичних бюлетенях інвестицій у спеціальних (вільних) економічних зонах та на територіях пріоритетного розвитку України за інвестиційними проектами, а відтак, можна зробити попередній висновок, про тещо вона носить декларативний характер, що не дозволяє зробити об'єктивні висновки. Крім того, не зрозуміло наскільки методика корелюється із державною стратегією та програмами регіонального розвитку, наскільки вона відповідає основним положенням концепції соціально-економічного розвитку Донецької та Луганської областей.

Аналіз нормативно-правового базису розбудови ТПР дозволив становити, що у 2002 році Міністерством економіки та з питань європейської інтеграції сумісно з Міністерством фінансів, Міністерством промислової політики України, Державною податковою адміністрацією України, було розроблено та затверджено «Методичні рекомендації з проведення експертизи інвестиційних проектів, що пропонуються для реалізації у спеціальних (вільних) економічних зонах і на територіях зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності» [15]. Зазначена методика окреслює структуру інвестиційного проекту (бізнесплану) який мав складатися з таких пунктів: 1. аналіз інвестиційної забезпеченості проекту; 2. визначення впливу на конкурентне середовище та перерозподіл ринку внаслідок реалізації проекту, оцінка маркетингової частини проекту; 3. оцінка доданої вартості, що утворюється при реалізації проекту, 4. аналіз економічної ефективності проекту; 5. оцінка бюджетної ефективності проекту. Крім того, в методиці окреслено критерії оцінки інвестиційного проекту.

На наше переконання дану методику можна взяти за основу, але з певною корекцію. Зокрема, її необхідно узгодити зі змістом чинної нормативної бази, наприклад, із Державною стратегією регіонального розвитку України на 2021–2027; Концепцією соціально-економічного розвитку Донецької та Луганської областей; Стратегією розвитку Донецької області на період до 2027 року; Стратегією розвитку Луганської області на 2021–2027 рр. [16]. Крім того, ретельного аналізу потребують показники соціально-економічної ефективності проєкту п. 4, а також у п. 2 необхідно додати економічну обґрунтованість проєкту у вигляді прогнозу.

Про брак економічної обґрунтованості наголошується колективом авторів Інституту економіки промисловості НАН України: О. Амошою, Ю. Залозновою, О. Новіковою, Н. Брюховецькою, І. Булєєвим, В. Ляшенко,

Г. Шевцовою, О. Вишневським, О. Паньковою, І. Петровим, М. Солдак, Д. Череватським, О. Касперович, О. Бородіною, Н. Швець, А. Ляшенко, якими подано пропозиції та зауваження до проєкту концепції економічного розвитку Донецької та Луганської областей [17]. Оскільки розбудова ТПР включає декілька рівнів управління (підприємство → регіон → держава), вважаємо врахувати дане зауваження під час розробки методик на всіх рівнях. Це дозволить узгодити інформацію та сприятиме спрощенню процедури акумулювання статистичних даних на задах яких можна будувати достовірні прогнози.

З метою скорочення нерівномірності регіонального розвитку, як однієї із причин існування територіальних проблем в Україні, у 2009 році було розроблено «Методику оцінки міжрегіональної та внутрішньо регіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів», яка втратила чинність на підставі – 884-2020-п від 26.09.2020 [18]. Ця методика дозволяє провести оцінку і порівняльний аналіз економічного стану та якості життя населення регіонів, районів, міст з метою прийняття відповідних управлінських рішень на державному, регіональному та місцевому рівнях. В ній запропоновано оцінити розбіжності між найбільш благополучними і найбільш проблемними регіонами, районами, містами; визначити діапазон відхилення значення показників регіонів, районів, міст відносно їх середнього значення у три етапи. Дану методику справедливо вважати актуальною і на сьогоднішній день, однак, як і більшість інших методичних розробок, вона не містить оціночних критеріїв або шкали, на засадах якої можна зробити висновки, а відтак, її практичне застосування втрачає будь який сенс.

Цю проблему частково вирішено у роботах О. Крупи, яка на засадах матричного підходу запропоновала позиціонувати регіони у відповідних квадрантах, межі яких визначаються методом золотого перетину, що дає можливість ідентифікувати проблемні регіони в України [19, с. 180–189].

У роботі Т. Клебанової для визначення нерівномірності регіонального розвитку запропоновано розрахунок коефіцієнта диспропорцій здійснювати у порівнянні з максимальним значенням за сукупністю регіонів [20, с. 162–168], а у дослідженнях І. Новак розроблена шкала оцінки нерівномірності та рівня диспропорцій регіонального розвитку із використанням коефіцієнта варіації, інтервал значень якого відповідає певному рівню нерівномірності розвитку [21].

У методиці В. Шевцової для оцінки рівня диспропорцій соціально-економічного розвитку територій використано розрахунок співвідношення між максимальним і мінімальним значенням кожного з показників-індикаторів соціально-економічного стану регіонів [22].

В цілому, узагальнення наведених методичних підходів до аналізу й оцінки проблем регіонального розвитку варто враховувати під час формування оптимальної системи методичного забезпечення ефективної розбудови ТПР, оскільки авторські розробки дозволяють використовувати порівняльний аналіз у різних часових періодах. Не зважаючи на корисність проаналізованих методичних розробок, комплексна оцінка проблем територіального розвитку потребує використання більш широкого кола показників, а відтак, це питання потребує більш детального аналізу.

Крім того, кожна із запропонованих методик потребує додаткових даних, яких не має у статистиці та профільних міністерствах, як правило тієї, що стосується якісних показників. Про це зокрема, згадується в останньому абзаці Методики оцінки міжрегіональної та внутрішньо регіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів: «у разі коли за певними аспектами міжрегіональної та внутрішньо регіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів, районів, міст статистичні дані відсутні, недостатні або недостовірні, доцільно використовувати експертні оцінки або дані соціологічних опитувань» [18]. Відтак, наряду з а інтегральними індексами розбудови ТПР необхідно використовувати експертні оцінки, соціологічні опитування.

Узагальнений аналіз раніше проведених досліджень, що присвячені результативності та ефективності ТПР дозволив дійти невтішного висновку, що за весь період загалом так і не було знайдено єдиного підходу до визначення ефективності розбудови ТПР. До теперішнього часу відсутні робочі апробовані методики, які б дозволяли робити об'єктивні висновки щодо результативності використання ТПР, а існуючі методичні розробки вимагають доопрацювання та вдосконалення через втрату своєї актуальності.

По суті, ще за період бурхливої активізації ТПР в Україні (1998–2004 рр.) питанням діагностики діяльності ТПР було приділено недостатньо уваги. Про що так само зазначається у дослідженнях О. Єгорової «обрання регіонів для запровадження на їх територіях

спеціального режиму інвестиційної діяльності (СРІД) безвідносно до об'єктивних критеріїв рівня їх економічного розвитку призвело до виникнення проблем розбудови ТПР в Україні» [11, с. 181–187]. Трохи згодом (2014 р.) авторка зазначала що «незважаючи на різну кількість ТПР в регіонах України та внутрішні особливості, результати їх діяльності розглядалися загалом по Україні, що не дозволяло визначити результативність окремих функціональних одиниць» [11, с. 181–187]. Для вирішення цієї проблеми О. Єгоровою було запропоновано ряд заходів, зокрема створення системи організаційно-господарського забезпечення реалізації Державної стратегії регіонального розвитку, узгоджену з правовою системою Європейського Союзу (acquis communautaire), яка повинна вбирати кілька напрямів таких як: оцінка ТПР, географія їх розташування і визначений для них переліку першочергових проблем, оцінка чисельності суб'єктів господарювання і наданих для їх діяльності відповідних режимів СПРЕД [19].

В цей же період (2014 р.), авторка А. Крушинська пропонує «серед шляхів вирішення однієї з груп проблем пов'язаних з функціонуванням інноваційних форм регіонального розвитку ТПР, виділити максимальне звуження їх спрямованості на вирішення конкретних пріоритетів галузевого чи територіального розвитку» [23, с. 36–40]. Як бачимо вчені говорять про одну і ту ж проблему.

Представлені наробки О. Єгорової та А. Крушинської вважаємо цінними і доречними в сьогоднішніх реаліях. Однак, варто зауважити, що пропозиції стосуються лише початкового етапу розбудови ТПР, який беззаперечно є важливим та визначальним у подальшому їх функціонуванні. Однак, для зіставленості даних, під час формулювання висновків, необхідно порівнювати однорідні параметри, які на різних етапах розбудови можуть відрізнятися. Відтак, напрацювання зазначених вище авторок, сприяли формуванню власної пропозиції щодо методичного забезпечення розбудови ТПР, яке на наше переконання необхідно вибудовувати не тільки з урахуванням особливих параметрів ТПР, а й з прив'язкою їх до життєвого циклу.

Узагальнивши результати досліджень ефективності розбудови ТПР України, за період 1998–2014 рр., встановлено, що науковці К. Алексич [24, с. 282–283], О. Єгорова [11, с. 183–184], здійснювали аналіз за такими показниками, як: площа (км^2); термін дії спеціального режиму економічної діяльності; період фактичної реалізації проектів (роки); інвестиції (млн дол. США); створені нові робочі місця (од.); платежі до бюджетів та фондів (млн. грн.); податкові та митні пільги (млн грн.); дохід від реалізації продукції (млн грн.). При чому представлені дані по всіх регіонах України та діючих ТПР заносилися в одну таблицю, на основі якої робилися висновки. Такий підхід на нашу думку є дуже узагальненим, а висновки сумнівними, оскільки регіони і ТПР з самого початку доречним було б згрупувати за певними критеріями, і тільки потім порівнювати. Крім того, представлений аналіз ґрунтувався винятково на кількісних показниках й без урахування факторів впливу оточуючого середовища. У цьому зв'язку вважаємо у подальшому при оцінці ефективності розбудови ТПР спиратися на комплексно-диференційований підхід, який передбачає оцінку вичерпної кількості показників (кількісних та якісних) на засадах попередньої диференціації ТПР.

Про необхідність комплексного і водночас диференційованого підходу зазначається у роботах О. Чмир [25], яка запропонувала загальну схему проведення аналізу результатів функціонування СЕЗ і ТПР, що має наступний вигляд (рис. 1). Авторка пропонує піддавати аналізу фактичні результати діяльності ТПР як в розрізі окремих інвестиційних проектів і галузей (видів діяльності), так і в цілому в масштабі територіально-господарських утворень і територіально-адміністративних одиниць. Потім пропонується співставляти фактичні данні з даними затверджених бізнес-планів (аспект виконання інвестиційних зобов'язань); прогнозними показниками (виконання основних параметрів розвитку); з відповідними показниками по області та державі в цілому.

У сумісних дослідженнях О. Чмир, В. Пили, В. Хілько [12, с. 183–184] здійснено комплексний аналіз результатів функціонування ТПР за вказаною схемою (див. рис. 1), при чому на засадах диференціації показників, як за періодами: до 2004 р., 2005–2010 рр., так і спрямованістю. В результаті чого виокремлено 8 груп, таких як: загальні відомості; інвестиційна діяльність; інноваційна діяльність; діяльність підприємств; зовнішньоекономічна діяльність; зайнятість та доходи населення; діяльність в сфері охорони здоров'я, туризму та рекреації; розрахунки з бюджетами, державними цільовими фондами.

В цілому запропоноване групування вважаємо доцільним, однак, з певною корекцією, з огляду на сучасні виклики та напрям нашого дослідження. Крім того, вважаємо, що для більш ґрунтовного комплексного аналізу необхідно

Рис. 1. Загальна схема проведення аналізу результатів функціонування СЕЗ і ТПР згідно О. Чмир

Джерело: [25]

додатково оцінювати фактори, які впливають на кожен фактор окремо і на розбудову ТПР.

У дослідженні С. Ткача присвячених СЕЗ в Україні, автор стверджує про проведення оцінки ефективності їх функціонування на основі переліку показників, затверджених наказом Міністерства економіки, у Львівській області [26, с. 86–97], (заплановано розглянути у наступній аналітичній записці), по факту, ним було проведено аналіз, по запропонованій О. Чмир схемі. При чому як і в більшості попередніх робах, аналізу піддавалися кількісні показники в результаті чого висновки носять винятково декларативний характер оминаючи причинно-наслідкові зв'язки. Однак, в роботі зазначено, що автором побудовано кореляційно-регресійні моделі впливу СЕЗ на соціально-економічний розвиток Львівської області загалом і м. Трускавець і Яворівського району зокрема [26, с. 91–92], які як раз і дозволяють встановити залежність між змінними (різними факторами).

Проаналізувавши результати дослідження С. Ткача встановили, що автором побудовано трендові моделі, які дають прогнозні уявлення про майбутній період, однак так і не визначено фактори та залежність між ними. Не зважаючи на встановлені нечіткості, у формулюваннях та результатах С. Ткача, ідея прогнозування показників та зіставлення прогнозних даних із фактичними результатами має актуальність у сучасних реаліях. На наше переконання методичні рекомендації з оцінки соціально-економічної ефективності розбудови ТПР повинні включати прогнозні показники з метою подальшого їх зіставлення із фактично отриманими результатами. При чому для формування об'єктивної аргументованої оцінки розбудови ТПР однієї методики не достатньо.

Враховуючи те, що розбудова ТПР входить в завдання державної регіональної політики та посилаючись на тенденційну необхідність впровадження система постійного спостереження за явищами та процесами, варто запровадити моніторинг розбудови ТПР, який в совою чергу також потребує методичного забезпечення. Проаналізувавши існуюче методичне забезпечення за зазначеним напрямом встановлено, що постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856 було затверджено Методику проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики, яку варто було б покласти в основу моніторингу розбудови ТПР з певною корекцією [27].

В напрямі формування методичного забезпечення щодо моніторингу розбудови ТПР корисними є напрацювання Е. Бойченко,

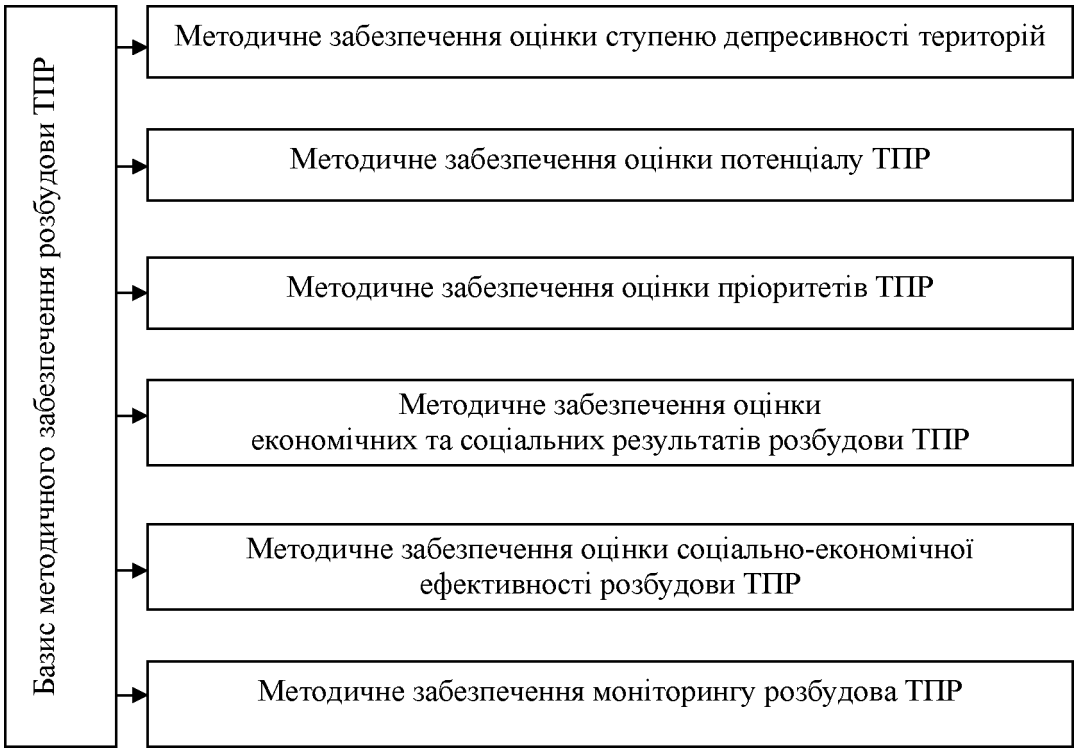

Рис. 2. Концепт методичного забезпечення розбудови ТПР

Джерело: складено авторами

Н. Мартинович. Зокрема, Е. Бойченко в рамках досліджень відтворення продуктивних сил в контексті розвитку регіонального соціуму запропоновала алгоритм побудови системи моніторингу умов життя регіонального соціуму, причому авторкою розроблено шкалу інтерпретації отриманих результатів, проведено оцінку ключових факторів ризику, розроблено алгоритм процесу управління ризиками у відтворенні соціального життя регіонального соціуму [28]. Симбіоз зазначених напрацювань в адаптованому вигляді сприятиме формуванню дієвої системи методичного забезпечення розбудова ТПР, концепт якої представлено на (рис. 2).

Відтак, покладаючись на все вище зазначене встановлено, що формуванню методичного забезпечення розбудови ТПР передує аналіз зарубіжного та вітчизняного досвіду, що дозволяє враховувати допущені прорахунки, помилки, позитивні моменти та відпрацьоване методичне забезпечення за різними напрямами.

Висновки. У статті вирішено наукову задачу щодо розбудови територій пріоритетного розвитку на основі методичного узагальнення існуючого базису. В результаті проведеного дослідження сформовано низку висновків і пропозицій, що становлять підґрунтя для прикладного розв'язання прикладних завдань в контексті розбудови територій пріоритетного розвитку основні з яких зводяться до такого:

1. Встановлено, що зміст сучасного методичного забезпечення потребує узгодження із чинною нормативно-правовою базою. Ретельного аналізу потребують показники соціально-економічної ефективності та економічної обґрунтованості. Крім того, відсутність оціночних критеріїв не дозволяє аргументовано сформулювати висновки, що свідчить про необхідність розробки оціночних шкал.

2. Запропоновано під розбудовою ТПР розуміти комплекс заходів, які забезпечують динамічний рух, від одного стану до іншого, внаслідок чого виникає їх нове якісне та кількісне становище, а методичним забезпеченням вважати сукупність методів, приймів, форм створення оптимальної системи організаційного, інформаційного забезпечення необхідного для ефективної розбудови ТПР.

3. Доведено, що дієве, універсальне методичне забезпечення розбудови ТПР дає можливість не тільки виявити проблеми та недоліки у процедурі залучення інвестицій, причин, що струмують цей процес, а також виявити ризики, що впливають на інвестиційну привабливість, що дозволяє скорегувати дії органів місцевої, державної влади тощо. Сформовано концепт методичного забезпечення розбудови ТПР.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Веблен Т. Теория праздного класса. Москва : Прогресс, 1984. 412 с.
2. Ходжсон Дж. Экономическая теория и институты. Москва : Дело, 2003. 464 с.
3. O'Donnell G., Schmitter P. Transitions from Authorian Rule. Tentative Conclusions about Uncertain Democracies. Baltimore and London : Johns Hopkins Unversity Press, 1986. 320 p.
4. Keohane Robert O., Nye Joseph S. Power and Interdependence: World Politics in Transition. Boston, 1977. 312 p.
5. Stein A. Why Nations Cooperate. Circumstance and Choice in International Relations. Cornell University Press. Ithaca and London, 1990. 412 p.
6. Young Oran. International Regimes: Problem of Concept Formation. World Politics 32, 1980. P. 331–356.
7. Устименко В.А., Зельдіна О.Р., Гостєва О.Ю., Гришко В.В. Території пріоритетного розвитку як інструмент вирішення соціально-економічних проблем Донецької та Луганської областей : монографія / під заг. ред. О.Р. Зельдіной. Київ : НАН України, ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», 2021. 104 с.
8. Ляшенко В.И., Толмачева А.Ф. Специальные режимы хозяйствования на территориях приоритетного развития Донбасса: вопросы теории и практики : монография. Донецк : ООО «Юго-Восток, Лтд», 2005. 221 с.
9. Заблодська І.В. та ін. Інвестиційна привабливість регіонів України за умов інтеграції до СОТ : монографія. Луганськ : Ноулідж, 2010. 181 с.
10. Кузьменко В.П., Кузнецова Л.И. Свободные экономические зоны: мифы и реальность. *Экономика предприятия*. 1999. № 2. С. 24–34.
11. Єгорова О.О. Результативність та ефективність територій пріоритетного розвитку України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2014. Вип. 6(1). С. 181–187.
12. Чмир О.С., Пила В.І., Хілько В.М. Аналіз результатів функціонування вітчизняної системи СЕЗ і ТПР та перспективи її подальшого розвитку. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 10. С. 173–185.
13. Новая философская энциклопедия: в 4 т. Москва : Мысль, 2000–2001.
14. Экономический словарь. URL: http://ekslovar.ru/slovar/r-/razvitie-ekonomicheskoe.html
15. Наказ 15.01.2002 № 14/32/26/22 Про затвердження Методичних рекомендацій з проведення експертизи інвестиційних проектів, що пропонуються для реалізації у спеціальних (вільних) економічних зонах і на територіях зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v14_3569-02#Text (дата звернення: 11.02.2022).
16. Концепція економічного розвитку Донецької та Луганської областей. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-ekonomichnogo-rozvitku-doneckoyi-ta-luganskoyi-oblastej-1660-231220 (дата звернення: 07.02.2022).
17. Амоша О.І., Залознова Ю.С., Новікова О.Ф. та ін. Пропозиції та зауваження до проєкту Концепції соціально-економічного розвитку Донецької та Луганської областей. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 1(63). С. 186–196.
18. Про запровадження оцінки міжрегіональної та внутрішньо регіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.05.2009 № 475. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2009-%D0%BF#Text (дата звернення: 17.02.2022).
19. Крупа О.М. Визначення шляхів подолання депресивного стану територій України. *Моделювання регіональної економіки*. 2014. № 2(24). С. 180–189.
20. Клебанова Т.С., Гурьянова Л.С., Трунова Т.Н., Смирнова А.Ю. Оценка и анализ неравномерности развития регионов Украины. *Актуальные проблемы экономики*. 2009. № 8. С. 162–168.
21. Новак І.М. Соціальний розвиток регіонів України: оцінка та напрями зменшення диспропорцій. Донецьк ; Київ : [б. в.], 2008. 196 с.
22. Шевцова В.И., Шевцова Я.А. К оценке эффективности современной региональной политики Украины. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2011_2/tom2/762.pdf (дата звернення: 21.02.2022).
23. Крушинська А.В. Обґрунтування доцільності створення територій пріоритетного розвитку туристичного типу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2014. Вип. 9(1). С. 36–40.
24. Алексич К.О. Особливості функціонування суб'єктів господарювання в умовах територій пріоритетного розвитку. *Економіка і організація управління.* 2016. № 4(24). С. 277–287.
25. Чмир О.С. Методологічні основи створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон і територій пріоритетного розвитку. Спеціальність 08.10.01 – розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук. Київ, 2001.
26. Ткач С.М. Спеціальні економічні зони в Україні: досвід і нові пріоритети просторової організації. *Регіональна економіка*. 2016. № 3. С. 86–97.

27. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856 «Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-%D0%BF#Text (дата звернення: 11.02.2022).

28. Boichenko E., Vasilchuk N. Monitoring of international donor support in the context of development of the united territorial communities. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2017. Vol. 3. No. 5. P. 25–32. DOI: https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-25-32

REFERENCES:

1. Veblen, T., (1984) *Teoriya prazdnogo klassa* [Leisure class theory]. Moscow: Progress. (in Russian)

2. Khodzhson, Dzh., (2003) *Ekonomicheskaya teoriya i instituty* [Economic theory and institutions]. Moscow: Delo. (in Russian)

3. O'Donnell, G., & Schmitter, P., (1986) *Transitions from Authorian Rule. Tentative Conclusions about Uncertain Democracies*. Baltimore and London: Johns Hopkins Unversity Press.

4. Keohane, R., & Nye, J., (1977) *Power and Interdependence: World Politics in Transition.* Boston: MFA Boston.

5. Stein, A., (1990) *Why Nations Cooperate. Circumstance and Choice in International Relations*. Ithaca and London: Cornell University Press.

6. Young, O. (1980) International Regimes: Problem of Concept Formation. *World Politics*, 331–356.

7. Ustymenko, V.A., Zeldina, O.R., Hostieva, O.Yu. & Hryshko, V.V. (2021) *Terytorii priorytetnoho rozvytku yak instrument vyrishennia sotsialno-ekonomichnykh problem Donetskoi ta Luhanskoi oblastei* [Territories of priority development as a tool for solving socio-economic problems of Donetsk and Luhansk regions] / O.R. Zeldina (Eds.). Kyiv: NAN Ukrainy, DU «Instytut ekonomiko-pravovykh doslidzhen imeni V.K. Mamutova NAN Ukrainy». (in Ukrainian)

8. Lyashenko, V.I., & Tolmacheva, A.F. (2005) *Spetsial'nye rezhimy khozyaystvovaniya na territoriyakh prioritetnogo razvitiya Donbassa: voprosy teorii i praktiki* [Special economic regimes in the territories of priority development of Donbass: issues of theory and practice]. Donetsk: OOO «Yugo-Vostok, Ltd». (in Russian)

9. Zablodska, I.V., Shapovalova, O.M., Kharytonova, O.O. & Klius, I.V. (2010) *Investytsiina pryvablyvist rehioniv Ukrainy za umov intehratsii do SOT* [Investment attractiveness of the regions of Ukraine in terms of WTO integration]. Luhansk: Noulidzh. (in Ukrainian)

10. Kuz'menko, V.P., & Kuznetsova, L.I. (1999) Svobodnye ekonomicheskie zony: mify i real'nost' [Free economic zones: myths and reality]. *Ekonomika predpriyatiya*, 2, 24–34. (in Russian)

11. Yehorova, O.O. (2014) Rezultatyvnist ta efektyvnist terytorii priorytetnoho rozvytku Ukrainy [Effectiveness and efficiency of the territories of priority development of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, 6(1), 181–187. (in Ukrainian)

12.Chmyr, O.S., Pyla, V.I., Khilko, V.M. (2011) Analiz rezultativ funktsionuvannia vitchyznianoi systemy SEZ i TPR ta perspektyvy yii podalshoho rozvytku [Analysis of the results of the functioning of the domestic system of SEZ and TPD and prospects for its further development]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini,* 10, 173–185. (in Ukrainian)

13. Novaya filosofskaya entsiklopediya v 4 tomakh (2001) *Quick placement test* [measurement instrument]. Retrieved from: https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/slovari_ehnciklopedii/novaja_filosofskaja_ehnciklopedija_v_4_tomakh_2010/23-1-0-1152

14. Ekonomicheskiy slovar' [Economic dictionary]. Quick placement test [measurement instrument]. Retrieved from: http://ekslovar.ru/slovar/r-/razvitie-ekonomicheskoe.html

15. Nakaz «Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii z provedennia ekspertyzy investytsiinykh proektiv, shcho proponuiutsia dlia realizatsii u spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zonakh i na terytoriiakh zi spetsialnym rezhymom investytsiinoi diialnosti» (2002) *Quick placement test* [measurement instrument]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v14_3569-02#Text

16. Kontseptsiia ekonomichnoho rozvytku Donetskoi ta Luhanskoi oblastei [The concept of economic development of Donetsk and Luhansk regions]. Retrieved from: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-ekonomich nogo-rozvitku-doneckoyi-ta-luganskoyi-oblastej-1660-231220 (in Ukrainian)

17. Amosha, O., Zaloznova, Yu., Novikova, O., Briukhovetska, N., Bulieiev, I., Liashenko, V., … Liashenko, A. (2021) Propozytsii ta zauvazhennia do proiektu Kontseptsii sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Donetskoi ta Luhanskoi oblastei [Proposals and comments on the draft Concept of socio-economic development of Donetsk and Luhansk regions]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu*, 1(63), 186–196. (in Ukrainian)

18. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zaprovadzhennia otsinky mizhrehionalnoi ta vnutrishno rehionalnoi dyferentsiatsii sotsialno-ekonomichnoho rozvytku rehioniv» (2009) *Quick placement test* [measurement instrument]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/476-2009-%D0%BF#Text. (in Ukrainian)

19. Krupa, O.M. (2014) Vyznachennia shliakhiv podolannia depresyvnoho stanu terytorii Ukrainy [Determining ways to overcome the depressed state of Ukraine]. *Modeliuvannia rehionalnoi ekonomiky*, 2(24), 180–189. (in Ukrainian)

20. Klebanova, T.S., Gur'yanova, L.S., Trunova, T.N., & Smirnova, A.Yu. (2009) Otsenka i analiz neravnomernosti razvitiya regionov Ukrainy [Assessment and analysis of the uneven development of the regions of Ukraine]. *Aktual'nye problemy ekonomiki,* 8, 162–168. (in Russian)

21. Novak, I.M. (2008) *Sotsialnyi rozvytok rehioniv Ukrainy: otsinka ta napriamy zmenshennia dysproportsii* [Social development of the regions of Ukraine: assessment and directions of reducing disparities]. Donetsk; Kyiv: [b. v.]. (in Ukrainian)

22. Shevtsova, V.I., & Shevtsova, Ya.A. K otsenke effektivnosti sovremennoy regional'noy politiki Ukrainy [Towards an Evaluation of the Efficiency of the Modern Regional Policy of Ukraine]. Retrieved from: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2011_2/tom2/762.pdf (in Russian)

23. Krushynska, A.V. (2014) Obgruntuvannia dotsilnosti stvorennia terytorii priorytetnoho rozvytku turystychnoho typu [Substantiation of expediency of creation of territories of priority development of tourist type]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, 9(1), 36–40. (in Ukrainian)

24. Aleksych, K.O. (2016) Osoblyvosti funktsionuvannia subiektiv hospodariuvannia v umovakh terytorii priorytetnoho rozvytku [Peculiarities of functioning of business entities in the conditions of priority development territories]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, 4(24), 277–287. (in Ukrainian)

25. Chmyr, O.S. (2001) Metodolohichni osnovy stvorennia ta funktsionuvannia spetsialnykh (vilnykh) ekonomichnykh zon i terytorii priorytetnoho rozvytku [Methodological bases of creation and functioning of special (free) economic zones and territories of priority development]. (Avtoref. dys. doktora ekonomichnykh nauk). Kyiv. (in Ukrainian)

26. Tkach, S.M. (2016) Spetsialni ekonomichni zony v Ukraini: dosvid i novi priorytety prostorovoi orhanizatsii [Special economic zones in Ukraine: experience and new priorities of spatial organization]. *Rehionalna ekonomika*, 3, 86–97. (in Ukrainian)

27. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia Poriadku ta Metodyky provedennia monitorynhu ta otsinky rezultatyvnosti realizatsii derzhavnoi rehionalnoi polityky» [On approval of the Procedure and Methodology for monitoring and evaluating the effectiveness of the implementation of state regional policy]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-%D0%BF#Text (in Ukrainian)

28. Boichenko, E., & Vasilchuk, N. (2017) Monitoring of international donor support in the context of development of the united territorial communities. *Baltic Journal of Economic Studies,* 3(5), 25–32. DOI: https://doi.org/10.30525/2256-0742/2017-3-5-25-32